

Ante Tičić
Zadar

HVALEVRIJEDNA ŽIVOTNO-OTOČNA UPORNOST

Robert Bacalja: *Razgovor o vječnosti – Slike iz zavičaja*,
Erasmus Naklada Zagreb, 2008.

Jednom je ustvrdila filozofkinja Hannah Arendt: "Glavno obilježje specifično ljudskog života...jest činjenica da je uvijek pun događaja koji se u konačnici mogu ispričovijedati kao priča" (...), a irski filozof Richard Kearney kaže: "Priče su ono što nas čini ljudskim." No, Robert Bacalja (Zadar, r. 1962.), znanstvenik i sveučilišni profesor, pjesnik i prozaik, kao polivalentni nadahnuti intelektualac opčinjen svojim zavičajem, njegovim ambijentalnim životnim i inim sveobuhvatnostima, u svojoj knjizi *Razgovor o vječnosti – Slike iz zavičaja*, s puno različitih događaja doista pripovijeda priče koje potiču civilizacijsku razinu što nas svakako čini uljudnijima. *Sub specie aeternitatis* sve je u procesu tajnih postavki i preobrazbe kroz vid smrti i rađanja, stoga sama sintagma "razgovor o vječnosti" u naslovu knjige, nudi široku i duboku intelektualnu refleksiju o svrsi postojanja, kao vječnu zagonetku koja muči čovječanstvo od iskona.

Zapravo u ovoj knjizi Robert Bacalja s izvrsnim likovnim priložima Josipa Zankija, akademskog slikara, u deset numeriranih poglavlja, svojim izvanredno darovitim opažanjima i tečnim originalnim stilom opisuje otok Ugljan, Preko i osobito mali otočić u njegovoj blizini prepun makije, crnike i borova, koji je kao čaroban jedrenjak vječno usidren u njegovom krilu sa svojim višestoljetnim monumentalnim samostanom. Preko glavnog protagonista prikaz prikazuje otočni pejzaž i težak život otočana, koji su kao pomorci, ribari i težaci za sebe i svoju djecu neumorno radili i uvijek se nadali boljem, a redovnici u samostanu kao njihovi prosvjetitelji bili su im u neku ruku svijetlo utočište u svakom pogledu, posebice duhovnom, u meditativnoj molitvi: " (...) Možda ih je držala molitva kojoj su se predavali još u najmlađoj dobi. Molili su u kući, molili su u crkvi. Kad su odlazili raditi preko mora dan im je počinjao krunicom. (...) Život ih nije štedio. Starije žene s velikim grčem na licu pune bora i patnje, ali iza toga se skrivala spokojnost u predanju molitvi. Žene su žrtvovalе život da svoju djecu otrgnu od potpunog siromaštva (...)"

Prepuna znalacki skladno sročениh sintaktičkih sintagmi, ova po mnogo čemu posebna knjiga začudno plijeni našim dalmatinskim životno-otočnim hvalevrijednim humanim datostima čestitosti i upornosti, kojima je pisac Robert Bacalja svojim suvislim narativnim darom dao dah očovječene ljepote, kao temeljni postulat neprolaznih vrijednosti. Takvu istinu o životnoj ljepoti jednom je lijepo definirao Guillaume de Conches: "Ljepota svijeta je sve ono što se javlja u pojedinim elementima kao što su zvijezde na nebu, ptice u zraku, ribe u moru, ljudi na zemlji."

Neprijeporno je stoga s pravom zaključiti da će knjiga *Razgovor o vječnosti – Slike iz zavičaja* Roberta Bacalje, po svemu didaktično štivo, biti prepoznatljivo i rado čitano, koje će kao takvo i svojom posebno dojmljivom slikovitošću opisa zacijelo obogatiti recentnu hrvatsku prozu.

OTOČNI PUK KOJI ZADIVLJUJE PLEMENITOŠĆU ŽIVLJENJA

Ladislav Radulić: *Grcaj na ogrcu – zapisi o otoku Rivnju*, Matica hrvatska, Ogranak Zadar, Zadar, 2010.

"Da biste nešto spoznali, uronite u to poput pera u tintu; neka vas to ispiše vlastitim riječima." (Elizabeth Ayres)

Očito s takvim porivom spoznaje o svom zavičaju zdušno je uronio na knjižnoj implementaciji navedenog i prof. Ladislav Radulić. Naime, nizu monografija koje su zadnjih nekoliko godina objavljene u zadarskom okruženju, primjerice: I. Bašića (*Vir*), D. Duševića (*Ražanac*); J. Brtana (*Župa Islam Latinski*), R. Jelić (*Pregršć zapisa o Malin Ižu*), T. Maričića (*Kukljičanina* (Kukljica), A. Beverina i J. Armaninija (*Libar o Dugom Otoku*), I. Kevrića (*Visočane 1., Visočane 2., Poličnik i Radovin*) A. Tičića (*Povljana*), pridružila se svojim osebjnostima i monografija Rivnja *Grcaj na ogrcu – zapisi o otoku Rivnju* Ladislava Radulića (Rivanj, r. 1942.), profesora, prevodioca proze i poezije s češkoga jezika i sudskog tumača za češki i slovački jezik. Objavio je i veći broj stručnih članaka u mnogim listovima i časopisima te napisao dragocjen *Rječnik rivanjskoga govora*.

Parafrazirajući Sokrata, kako neispripovijedani život nije vrijedan življenja, Ladislav Radulić kao senzitivac doduše ne pripovijeda, već, sudeći po svemu zapisanom u ovoj knjizi, zacijelo je bilo i jest vrijedno življenja. Na osobit način bez pretenzija za stručnim izrazima što i sam navodi, on na ekstenzivan i vrlo jednostavan publicistički način raspravlja o svemu, pa gdje gdje fascinira svojim metaforičnim asocijacijama kao i značajnim povijesnim i inim činjenicama o tom ne tako poznatom kraju.

Ova knjiga pored suptilnih lapidarno-esencijalnih recenzija dr. Josipa Lisca, redovitog prof., i prof. Ratka Radulića, kapetana duge plovidbe, Predgovora i Uvoda, sadrži još